

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1833. 28. April.

17ta lappa.

Taunas sinnaš.

No Pehterburges. Muhsu augsti zeenigs Keisers 29tâ Merz, wisseem semmes-kohpejeem par labbu, irr pawehlejis, lai us preekschu par sahlitahm, wehl negehretahm lohpu-ahdahm, fo no Kreewu-semmes us zittahm semmehm wedd, masaf' nemm muitas, ne kâ lihds schim. Kad tahdas ahdas ar fuggi woi no Pehterburges, woi no Rihges, woi no zittas kahdas ohstas pee tahs juhkas, kas pee Kreewu-semmes waklara-pusses irr, iswedd, tad taggad par 40 mahrzineem irr ja-makfa 60 kapeiki fudr. naudas. Tikpatt ja-makfa, kad tahs woi ar fuggi no kahdas pilssehtas pee baltas juhkas, woi ar ratteem kautkur pahr Kreewu-semmes rohbescheem wedd. Bet kad no Leepajas woi no Nehweles ar fuggi wedd, tad tik ja-makfa 45 kapeiki, un kad no kahdas pilssehtas pee melnas juhkas, tad 25 kapeiki.

No Rihges. Pee mums nu arri jau eesahk us tahdu paschu skunstigu wihs affas taifht, kahdu wišpirmal' Sprantschu semmê Artoas-walsti isgudroja. Tur arri tapatt kâ wišfâs zittâs semmês laudim jau fenn bija schehl, ka winneem daschreis pawissam ne isdewahs, affu dabbuht, fur wajjadseja. Daschâ weetâ rakke un rakke un uhdeni ne usgahje. Tad winni tâ dohmaja: "Woi tad tik mas uhdens krahjuminu semmes eekschâ irr, ka mums brishscham tik gruhti nahkâs, tahdu useet? Kur tad wišf tas uhdens un flapjums paleek, fo semme no leetus, sneega un miglas wišfu zauru gaddu eesihsch un kas no upju un esaru dibbena arween fuhst eekschâ?" — Tee gudri arbildeja: "Gan teefs, dascha uhdens lahsite zaur teem smilteem, swirgsdehm un mahleem, kas semmes wirsu un eekschâ irr, zauri pille; jo uhdens arween mihslo, fur tik semmei kahds zauruminsch, eetezseht; un kad nu appakschâ lahsites fatekk, tad gan jo dsikkaki jo stipraks strautinsch tur skrees un tik ilgi wehl dsikkaki tezzehs, kamehr tahdâ weetâ nahk, fur zauruminsch tam pa wirsu rohnahs. Tad strautinsch wiedzams un bursguledams no few pascha atkal kapp us augschu un ar jo leelaku warru nahk laukâ, jo augstaka ta weeta irr, no kurras winsch eesahzees. Tâ tee awohtri zekahs. Bet fur arri awohtri naw, tur tatschu semmes eekschâ uhdens strautinu tik leels pulks irr, ka drihs nekahda weeta naw wirf semmes, fur appakschâ, woi dsikkaki woi augstaki, tahdi ne buhtu atrohnami, kas arri tuhlihn nahktu laukâ, kad

winneem no augfchenes tif mas wakkas dohtu.“ — Laudis atkal praffija: ”Ram tad nu mainas, fa mehſ brihſcham peh; teem rakdami tatſchu tohs ne useemam?“ — Tee gudri atkal mahzija: ”Schi ta maina irr, fa juhs peh; affahm rakdami tif leelas bedres taifat, kurrâs, kad tiffai mas ſtrautinfch tur rohnahs, uhdnim ruhmes pabrdauds irr, fa us augfchu ne warr pluhſt wiſs, bet drihſ atkal no jauna eewelkâhs dſikkumâ. Tapeh; juhs rakdami tikween tahdâs weetâs warrat dabbuht affas, fur jau labs leels uhdens krahjuminfch buhs; het wolti wiſſas juhsu puhles irr, kad leelu ne atrohdat. Un tomehr arri mas ſtrautinfch deewsgan uhdens warr doht, kad tiffai masu zauruminu taifat, zaur kurru warr uſkâhpt ah râ, jo tahdâ ſchaurâ zellinâ uhdens dauds maſak warr ſuhkt eekſchâ. Taiſiſim taddeht ittin garru, ſtipru ſwahrpſtu, kam tâpatt affgals kâ kahts ar ſtiprahm naglahm gan zeeti, bet arri tâ peetaiſihts, fa tohs weegli warr atſchirt, kad waijaga. Ur tahdu leelu ſwahrpſtu urbfim ſemmes eekſchâ un redſeſim, woi us tahdu wiſſi affku ne warram dabbuht, fur mums patihk. Lai tad arri ſwahrpſts jau lihds paſcham kahtam eeurbes: taiſiſim kahtu wakkâ, peenagloſim ſwahrpſta wirſgallam atkal zittu garru dſeſes ſtangu klâht, un ſchai liſſim atkal kahtu wirſû, tad wehl dſikkafi warreſim urbt. Lai arri brihſcham gaddahs, fa ſwahrpſta affgals nodiſt: ſkâhde naw leela; wiſſu ſwahrpſtu drihſ warreſim zelt ah râ, tam woi jaunu affgallu liſt preekſchâ, woi wezzu affinâht. Un tâ tif dſikki ja-urbj, kamehr uhdens wirdams us augfchu nahk, un kad tiffai labbi pluhſt, tad mums affa jau buhs gattawa. Sinnams, kad ta weeta brihnum ſmitaina, tad gan labbi buhtu, kad woi isurbtu balki, woi ſwinna- woi dſeſes truhbi ſtahwu lihds eedſihtu zaurumâ, lai ſwahrpſts winnas eekſchpuſſe greeschahs, fa tas uhdens, fo appakſchâ useet, tur ne atkal eetek ſmilt, bet jo weeglaki warr zeltees us augfchu.“ — Un teeſcham! us tahdu wiſſi laudim tanni walſti Sprantſchu ſemmê isdewahs, affas dabbuht, fur tif gribbedami. Daſchreis tif 26 pehdas dſikki bija urbuſchi, kad jau uhdens rahdijahs, un fur augſti kalni bija tuhwmâ, tur brihſcham awohit ar tif leelu warru zehlahs, fa uhdens no paſchas ſemmes wirſus wehl deſmit pehdas us augfchu ſweedahs. Scho gudribu arri zittâs ſemmes ne ſmahdeja wiſs; to karris zilweks gan tizzehs, kas ſinn, zil labbpraht tee gudri no gudreem mahzahs. Drihſ wiſſâs ſemmes nu jau buhs eefahkufchi tahdas affas taiſiht, fo warram noſaukt par urbtahm, woi, kad patihk peh; Wahj- mohdes, par Urtoas- affahm. Urri pee Rihges jau aispehrn eefahze weenu par prohwi urbt, bet tif ſchinni gaddâ to pabeidſe; jo tas leels urbeklis ar wiſſeem ſaweem daſchadeem affgalleem, kas waijadſeja, wehl ne tuhlihn bija gattaws, un tas gudrs meiſteris, kas ſcho darbu usnehme, arri tif baggats ne bija, fa wiſch weenâ gabbalâ pee ſchahs affas warreja liſt ſtrahdah. Bet nu, kad jau wiſſi riſki ſataiſiti, kas pee tahdas affas urbſchanas waijaga, dauds drihſak zittas warrehs urbt.

Lauzineekſ.

Deews piemû zilweku raddijis, dewe tam it jauku weetu par mahjokli; un kâ waſſarâ trefna puſſaina plawa azzim labbi patihk, tâ bij baggats jauks auglu-

un pukkū-dahrſe (Paradihſe) pirmam zilweku pahrim gan patihkama weeta, ittin kà ſchuhpulis paſcheem Deewa luttekeem wirf ſemmes. Kad ſcho pirmu preeka dſihwokli paſchi bij ſaudejuſchi, ar ſawu ſahrumu un neklaufibu, un grehtòs krittufcheem nu waijadſeja atſabt miſku paradihſes dahrſu, tad pirmi zilweki taiſijahs gan ſkummigi lappu buhdas, kur eekſchà miſt; pehzaf' lautini buhweja ſew nammus ar leelu darbu un grubtu puhlinu, kur dſihwoht ar ſawejeem. Tad gaddijahs ar laiku, jo tauſchu pulks peenehmahs paſaulé wairumà, arri ſahdſchi un meeſti, brangas muifſchas, pilſſehtas leelas, baggatas pilſ, augſteem kungeem un paſcheem waldneekem par gohda mittekleem. Bet wiſſàs ſchinnis weetàs dſihwo krittufchu wezzaku lihdsigi behrni. Lai nu arriſan teem wiſſur labbi klahjahs, kad pareiſi paſchi darra un iſturrahs, tomehr zilweks laikam ne peemirſt ſawa pirma tehwu tehwa jaukas pirmas mahjas tur paradihſe, kà Deewu dohtà ſchuhpuli, pehz ko patti firde ſcham ilgodamees ilgojahs, un to labpraht peeminn. Par to gan redſam, ka muſſu deenàs wehl, paſcheem labbi pahrſtiffuſcheem pilſſehtneekem labpraht gribbahs us lauku buht, tē ſakkumà brihſcham iſluſtetees pa plawahm, meſcheem un druwahm, puſchkodamees ar lauka pukkēhm un lappu wainakeem; tad preekam uſgawile, dſeed, iſkleeſſahs un iſſkraidajahs, gohdam plohſidamees Deewa plaſchà dahrſà, us lauku. Jo lauka jaukumu apſkattih, un tē Deewa leelus brihnuma darbus ar azzim redſeht, un par to preezatees, deewabijiga firde ne kad ne apniſs. Par to arri labs wihrs labpraht kohkus dehſta, augtu-dahrſu eemihl un eetaiſa, un ſeeweſcheem pukkēs patihk pahr wiſſahm leetahm, ko miſti kohp un ar tahm iſgrefnojahs. It teeſcham, ne kur zilweks mihtaki pakawejahs un labpraht mahjo, ja warr buht, ka us lauku, paſchas dabbas jaukà klaijumà. Bet tē jau tawa iſti peederriga weeta, un patti tuwa no Deewa tew wehleta dſimtene, ſemneeks mihtais! — Al, kur tu par to laimigs tohpi ſlawehes no zitteem! jo tu ar ſawu darbu un ammatu wehl kohpi un ſargi paſcha pirma wezztehwa ſchuhpuli. Tad nu zeeni ſew paſchu pareiſi, lihds ar ſawu gohda ammatu.

Laimigs eſſi lauzineeks!

Deewa dahrſa kohpejs,

Pirna tehwa raddineeks,

Winna grehka ſlehpejs.

Klauſi Deewam, ſlawe winnu,

Wihlo ſawu ammatu.

S—s.

Pawaffaras : dſeeſma.

Sirde preezatees, pawaffara
Nu atkal irr atnahkuſ',
Un wiſſur jauna dſihwiba
Uſmohſtees jau irr ſahkuſ';
Tee putni gaiſà, uhdent
Zahs ſiwrtinas nu preezigi
Zo debbes = tehwu ſlawe.

Kà bruhte ſawu bruhrganu,
Muhs ſaulé uſſmeij jauki;
Us rudden' jaunu zerribu
Jau ſohla ſalki lauki;
No draugu kappeem zekahs tē
Jau daſcha ſmuſſka pukkite:
Al waffarina jauka!

Kur ween es greeschohs, wissur ffann
 Za augsta Deewa flawa.
 Lai esmu preezigs, mahja man
 Zur meschs, tur druwa, plawa.
 Deews wiffas dsihwibinnas tehws,
 Un winna behrni effam mehs —
 Nohst behdas — mehs ne nihksim!

Kluff behdas tad, pawassarâ
 Lai Deewam flawu dohdam;
 Zur atspihd winna mihliba;
 Zur zerribu atrohdam,
 Kas rahd' us augschu behdigu,
 Us muhschigu pawassaru,
 Kur debbes - preeki seedebs.

Pee draugu kappeem stahwu es,
 Kas eekschâ, gan peeminnu;
 Wet ir us kappeem pukkites
 Man dohd to preezas-sinnu:
 „Zee aisgahje, fo mekle tu,
 „Us muhschigu pawassaru,
 „Muhs Deews, to stahstih, fuhstijis.“

Pawassara schi dsihwib' arr:
 Ak lai tad sehjam labbu;
 Maktis nahk, kur strahdaht wairs newarr,
 Kad semmes klehps muhs dabbu.
 Râ grauds, fo sehjam, augtus dohd,
 Za katris darbs, kas Deewu gohd',
 Us muhschibu irr sehkla. R—dt.

Sinna, zil naudas 26. April-mehn. deenâ 1833 eeksch Rihges makfaja
 par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. nauda. Rb./R.	Par	Makfaja:	Sudr. nauda. Rb./R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 30	1	pohdu (20 mahrzineem) wasfu	5 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 —	—	tabaka	— 65
—	fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 —	—	fweefta	2 30
—	ausu	— 55	—	dselseb	— 60
—	firnu	1 75	—	linnu, frohna	1 75
—	rupju rudsu = miltu	1 25	—	brakka	1 25
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 —	—	kannepu	— 75
—	bihdeletu fweeschu = miltu	2 50	—	schikhtu appinu	2 —
—	meeschu = putrainu	1 80	—	neschikhtu seb prezzes appinu	1 50
—	eefala	1 15	—	muzzu silku, eglu muzzâ	5 25
—	linnu = sehklas	4 —	—	lasdu muzzâ	5 50
—	kannepu = sehklas	2 —	—	smalkas fahls	4 —
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	4 —	—	rupjas baltas fahls	4 75
barroteem	wehrscheem, pa pohdu	— 90	—	wahti brandwihna, pussdegga	8 —
			—	divdegga	10 —

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 363½ kapeikeem wawra naudas.

Rihds 26. April pee Rihges irr atnahkuschi 203 fuggi un aisbraufuschi 18.
 „ 21. „ pee Leepajas irr „ 48 „ „ „ 29.

Wrihw drikket. No juhrmallas-gubbernementu augtas waldischanas puffes:
 Dr. C. E. Naptersky.